

Č. j. MF-26441/2026/3903-3
PID MFCRGXMEUK
Vyřizuje Mgr. Kristián Mikulecký
Místo Praha
K Vašemu č. j. MV- 60260-7/ODK-2026

Adresát
Ministerstvo vnitra
odbor veřejné správy, dozoru a kontroly

ID DS 6bnaawp

Odpověď ve věci žádosti o stanovisko k obecně závazné vyhlášce obce Sluhy č. 1/2026

Ministerstvo financí obdrželo dne 6. 5. 2026 Vaši žádost o stanovisko k aplikaci obecně závazné vyhlášky obce Sluhy č. 1/2026 o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství (dále jen „OZV č. 1/2026“) za situace, kdy v průběhu poplatkového období došlo ke zvýšení sazby poplatku při současném zakotvení přechodného ustanovení vztahujícího se k dříve vzniklým poplatkovým povinnostem.

V souvislosti s Vaší žádostí si předně dovoluujeme upozornit, že Ministerstvo financí není nadáno pravomocí autoritativně vykládat právní předpisy. Tato pravomoc náleží soudům, a to pouze v konkrétních případech. S přihlédnutím k uvedeným skutečnostem Vám lze nicméně poskytnout následující stanovisko.

V otázce případné retroaktivity souhlasíme s Vaším právním názorem vyjádřeným v části B Vašeho přípisu. Klíčové jsou v posuzovaném případě účinky přechodného ustanovení čl. 7 odst. 1 OZV č. 1/2026, podle něhož se „*poplatkové povinnosti vzniklé před nabytím účinnosti této vyhlášky posuzují podle dosavadních právních předpisů*“.

Uvedené přechodné ustanovení podle našeho názoru vylučuje retroaktivní působení nové právní úpravy vůči již existujícím poplatkovým povinnostem. S ohledem na dikci přechodného ustanovení v posuzovaném případě nedochází ke zpětné změně právních následků skutečností, které nastaly před nabytím účinnosti nové obecně závazné vyhlášky.

Místní poplatek za obecní systém odpadového hospodářství je dle ust. § 10o zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místních poplatcích“), poplatkem s ročním poplatkovým obdobím. Současně platí, že poplatková povinnost poplatníkovi vzniká okamžikem, kdy nastaly skutečnosti, které jsou podle zákona předmětem poplatku, nebo skutečnosti tuto povinnost zakládající (ust. § 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“)). Podle ust. § 10f zákona o místních poplatcích je předmětem místního poplatku za obecní systém odpadového hospodářství jednotlivá možnost využívat obecní systém odpadového hospodářství, přičemž zákon rozeznává dva samostatně uplatňované dílčí předměty, podle postavení poplatníka, které je dáno buď přihlášením v obci nebo vlastnictvím jednotlivé nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášená žádná fyzická osoba a která se nachází na území této obce.

Přestože zákon o místních poplatcích explicitně nestanoví, že poplatková povinnost vzniká pro každé poplatkové období samostatně, lze tento závěr dovodit z konstrukce místních poplatků, zejména z povahy poplatkového období jako jejich základního konstrukčního prvku. Tento výklad odpovídá obecné daňověprávní teorii i ustálené odborné literatuře (citované i Vámi např. BOHÁČ, Radim.

Daňové příjmy veřejných rozpočtů v České republice. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 86), podle níž poplatkové období představuje časový úsek, za který se zjišťují skutečnosti rozhodné pro vznik a rozsah poplatkové povinnosti.

Uvedený závěr je podporován rovněž judikaturou Ústavního soudu, která ve vztahu k místním poplatkům za komunální odpad systematicky pracuje s konceptem poplatkové povinnosti vážící se k jednotlivým poplatkovým obdobím jako samostatně posuzovaným časovým úsekům. To se projevuje zejména v rozhodovací praxi týkající se zákonné konstrukce poplatku a nemožnosti souběžného zavedení více poplatkových režimů pro totéž období (srov. např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 34/23 – Vlkavčice, Pl. ÚS 26/22 – Číměř a Pl. ÚS 25/22 – Krásná Lipa).

Lze tedy uzavřít, že v daném případě se na poplatníky, kterým vznikla poplatková povinnost před nabytím účinnosti OZV č. 1/2026, bude až do konce příslušného poplatkového období, tj. do 31. 12. 2026, vztahovat dosavadní právní úprava, tj. obecně závazná vyhláška obce Sluhy č. 2/2024 o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství. Naproti tomu u poplatníků, kteří naplní předmět poplatku až po nabytí účinnosti nové OZV č. 1/2026, se uplatní již nová právní úprava, a to včetně sazby poplatku.

K posouzení otázky zásahu obce do zákonem stanoveného ročního poplatkového období je podle názoru Ministerstva financí nezbytné vycházet z toho, že obec při vydávání obecně závazné vyhlášky v oblasti místních poplatků vykonává veřejnou moc, a je tudíž vázána ústavním principem legality vyjádřeným v čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky, podle něhož lze státní moc uplatňovat pouze v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon, jakož i v čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, který stejný požadavek vztahuje na výkon veřejné moci obecně. Z toho plyne, že zákonné zmocnění obce k vydání obecně závazné vyhlášky nelze vykládat extenzivně ani izolovaně, nýbrž toliko v rámci celkové systematiky zákona a se zřetelem ke všem jeho ustanovením upravujícím konstrukci daného místního poplatku.

Zákon o místních poplatcích v § 14 odst. 1 stanoví, že obec zavádí poplatek obecně závaznou vyhláškou, a v § 14 odst. 2 dále vymezuje okruh náležitostí, které obec v obecně závazné vyhlášce upraví, zejména sazbu poplatku, lhůtu pro podání ohlášení a splatnost poplatku. Toto ustanovení však představuje toliko obecné zmocnění k normativní konkretizaci zákonem upraveného místního poplatku, samo o sobě nemůže být vykládáno tak, že obci svěřuje oprávnění měnit jednotlivé konstrukční prvky poplatku, nevyplývá-li takové oprávnění z dalších ustanovení zákona.

V případě místního poplatku za obecní systém odpadového hospodářství zákon v § 10o odst. 1 výslovně stanoví, že poplatkovým obdobím je kalendářní rok. Uvedené ustanovení nelze chápat jako pouhé technické pravidlo, nýbrž jako jeden ze základních konstrukčních prvků tohoto místního poplatku, jenž určuje časový rámec, pro který je poplatek konstruován a v jehož mezích se posuzují rozhodné skutečnosti pro vznik, trvání a rozsah poplatkové povinnosti. Vyložit § 14 zákona o místních poplatcích bez souvislosti s § 10o odst. 1 by proto znamenalo opomenout systematickou provázanost právní úpravy a přiznat obci širší normotvornou pravomoc, než jaká ze zákona skutečně plyne.

Tomuto výkladu odpovídá i skutečnost, že zákon o místních poplatcích sám výslovně upravuje situace, v nichž se výše poplatku v průběhu poplatkového období mění v návaznosti na změnu skutkových okolností na straně poplatníka. Podle § 10h odst. 2 a 3 zákona o místních poplatcích se výše poplatku snižuje o příslušnou část za kalendářní měsíce, v nichž nebyl naplněn předmět poplatku, tedy v případech, kdy zákon sám počítá s dílčími obdobími uvnitř kalendářního roku. Právě tato výslovná zákonná úprava potvrzuje, že zákonodárce považoval otázku změn dopadajících do průběhu poplatkového období za natolik významnou, že ji upravil výslovně, a to pouze pro zákonem předvídané situace. Z toho současně vyplývá, že jiné zásahy do zákonem stanovené roční konstrukce

poplatku, zejména jednostranná změna sazby obecně závaznou vyhláškou v průběhu již běžícího kalendářního roku, nelze dovozovat pouze z obecného zmocnění obsaženého v § 14 zákona o místních poplatcích.

Ministerstvo financí proto zastává názor, že z hlediska principu legality nepostačuje argument, podle něhož zákon o místních poplatcích takový postup obce výslovně nezakazuje. Ve veřejném právu nelze oprávnění orgánu veřejné moci odvozovat pouze z absence zákazu, rozhodující je naopak existence dostatečné zákonné opory pro konkrétní způsob výkonu veřejné moci. V daném případě zákon obci nepochybně svěřuje pravomoc poplatků zavést a stanovit jeho sazbu, avšak činí tak v rámci zákonné konstrukce, jejíž součástí je i roční poplatkové období podle § 10o odst. 1. Je-li tedy poplatkovým obdobím kalendářní rok, je třeba z toho vycházet i při výkladu rozsahu zmocnění podle § 14 zákona o místních poplatcích.

K citovanému závěru Ústavního soudu, podle něhož „*Ústavní soud zpravidla bude respektovat takovou modifikaci poplatku, která se nepříčí smyslu zákona a je opodstatněna věcnými důvody vztahujícími se k místním zvláštnostem dané obce*“, Ministerstvo financí uvádí, že má za to, že OZV č. 1/2026 nenaplnuje ani jednu z těchto kumulativně stanovených podmínek. S ohledem na výše uvedenou argumentaci Ministerstvo financí zastává názor, že změna sazby místního poplatku za obecní systém odpadového hospodářství v průběhu již započatého poplatkového období směřuje proti smyslu zákonné konstrukce tohoto poplatku, neboť narušuje zákonem předpokládaný rámec ročního poplatkového období vyjádřený v § 10o odst. 1 zákona o místních poplatcích, a současně rozšiřuje normotvorné působení obce nad meze plynoucí z § 14 téhož zákona, vykládaného v jeho systematických souvislostech.

Pokud jde o druhou z uvedených podmínek, Ministerstvo financí konstatuje, že z předložených podkladů nevyplynou žádné konkrétní skutkové okolnosti, z nichž by bylo možno dovodit existenci zvláštních místních podmínek či jiných mimořádných okolností, které by věcně odůvodňovaly změnu sazby právě v průběhu poplatkového období. Skutečnost, že obec přistoupila toliko k navýšení sazby o 100 Kč, může sice oslabovat intenzitu případného nerovného zacházení mezi jednotlivými skupinami poplatníků, současně však oslabuje i případnou argumentaci ve prospěch existence naléhavé, věcně podložené a objektivně ospravedlnitelné potřeby přijmout mimořádnou změnu sazby mimo zákonem předvídaný časový rámec poplatkového období. Jinými slovy, bagatelnost rozdílu v sazbě může být relevantní z hlediska hodnocení intenzity zásahu do práv poplatníků, nikoli však jako argument potvrzující, že obec byla k takové změně vůbec zákonně oprávněna. Za této situace se jeví, že podmínky formulované Ústavním soudem pro akceptaci modifikace místního poplatku v posuzovaném případě splněny nejsou.

Ministerstvo financí má proto za to, že obec Sluhý přijetím OZV č. 1/2026 v části, v níž pro poplatkové období roku 2026 mění sazbu místního poplatku za obecní systém odpadového hospodářství v průběhu již běžícího kalendářního roku, překročila meze zákonného zmocnění podle § 14 zákona o místních poplatcích, vykládaného ve spojení s § 10o odst. 1 téhož zákona.

S pozdravem

JUDr. Marta Balnerová Uzlová
ředitelka odboru 39 - Správní činnosti